

TBE- rokotusten toteuttaminen

Anni Koivisto

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

31.7.2025

Puutiaisaivotulehdus eli TBE

(tick borne encephalitis)

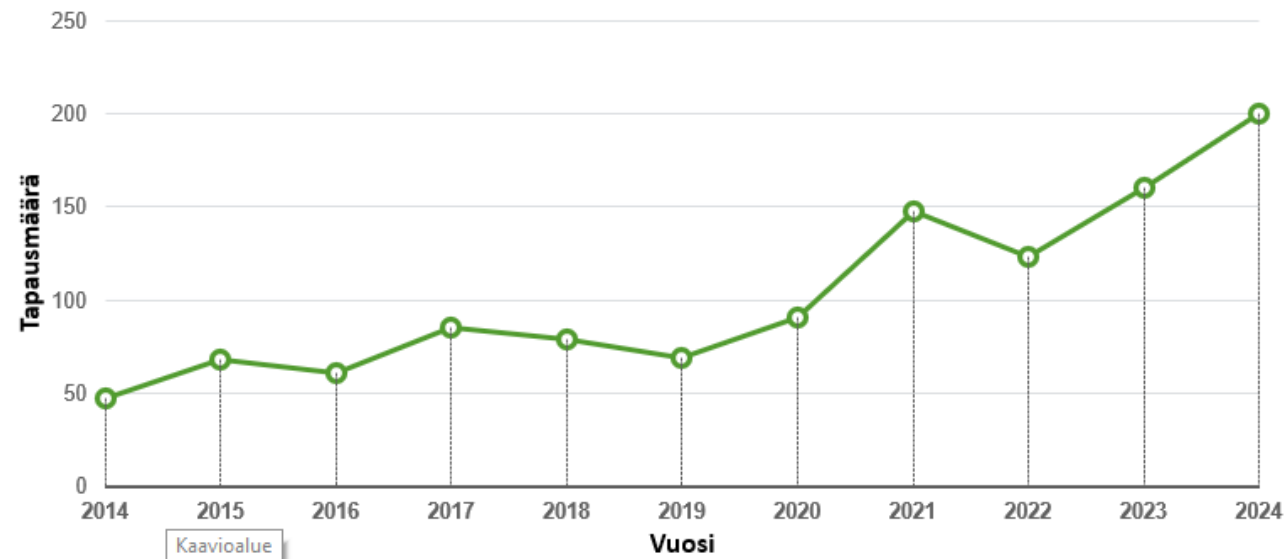
- Punkin pureman välityksellä tarttuva virustauti, joka voi aiheuttaa aivotulehduksen
- Virus tarttuu muutamassa minuutissa punkin syljestä jo pureman alkuvaiheessa
- Voi tarttua myös suolistotartuntana lehmän, lampaan ja vuohen pástöroimattomasta maitotuotteesta
- Puutiaisaivotulehdusta voi ehkäistä ihoa peittävällä vaatetuksella, hyönteiskarkotteilla ja rokotteella

[Lue lisää puutiaisaivotulehduksesta](#)

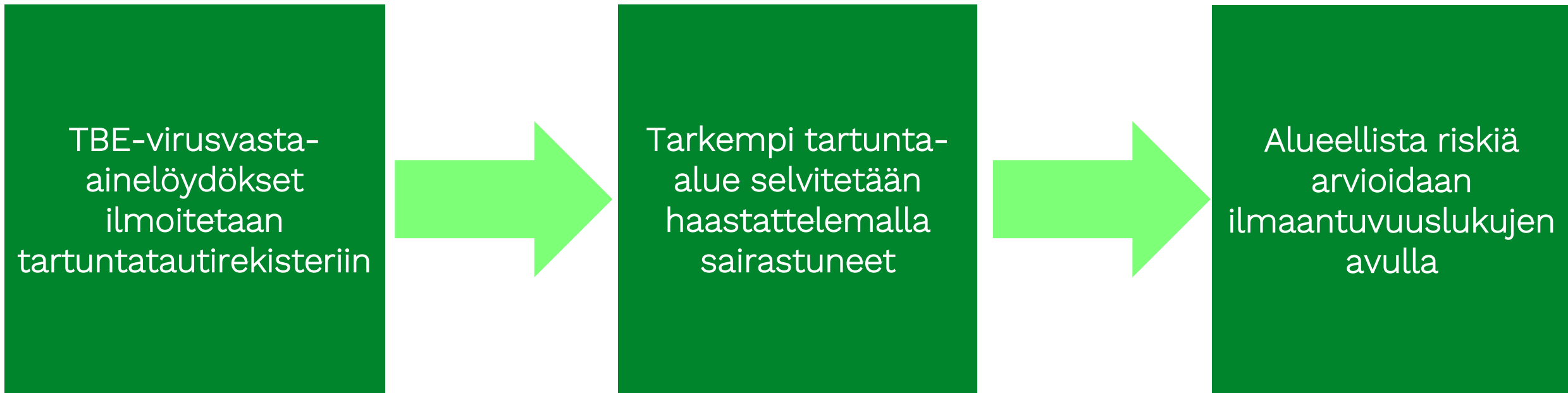
Tartuntariski Suomessa

- Suomessa riski sairastua puutiaisaivotulehdukseen keskimäärin pieni
 - Riskialueet rajoittuvat pääsääntöisesti pienille alueille rannikkoseuduille ja muiden suurien vesistöjen läheisyyteen
 - **Suomessa riskialueilla keskimäärin 1–2 % punkeista kantaa puutiaisaivotulehdusta**
- Tartuntariski on kohonnut erityisesti henkilöillä, jotka liikkuvat lumettoman maan aikana luonnossa alueilla, joilla TBE:n ilmaantuvuus on korkea
 - Riskiin vaikuttaa alueen lisäksi siellä vietetty aika
- Tartuntojen määrät ovat kuitenkin kasvussa

Tehostettu seuranta

THL seuraa TBE:n esiintymistä tehostetusti, jotta kansallinen rokotusohjelma ja rokotussuositukset voidaan kohdentaa riskialueille

Kansallisen rokotusohjelman TBE-rokotukset 1/2

- Alueelliset rokotussuositukset perustuvat ilmaantuvuuslukuihin, tapausmääriin alueittain ja tapauskohtaiseen harkintaan
- THL arvioi riskialueet vuosittain, seurantajakso lokakuu-syyskuu

[Karttaesitys puutiaisaivotulehduksen esiintyvyydestä](#)

	Kriteerit ilmaantuvuuden mukaan	Ketkä
Kansallinen rokotusohjelma	>15 tapausta /100 000 asukasta /5v seurantajakso • alueella kasvava trendi tapausmäärissä ja • tapauksia useampana kuin yhtenä vuotena • tilannekohtainen arvio alueellisen tarkastelun pohjana: kaupungeissa postinumerotasoinen tarkastelu, pienissä kunnissa kuntatasoinen tarkastelu	Alueella vakinaisesti asuvat ja pitkäaikaisesti oleskelevat, kuten pitkäaikaiset loma-asukkaat

Kansallisen rokotusohjelman TBE-rokotukset 2/2

- Perusrokotussarjaan on oikeutettuja
 - 3 vuotta täyttäneet ja sitä vanhemmat henkilöt, joilla on kotikunta Suomessa
 - henkilöt, jotka oleskelevat pitkäaikaisesti näillä riskialueilla, kuten pitkäaikaiset loma-asukkaat
- Perusrokotussarjaan kuuluu kaikille kolme rokotusta
 - Aikataulu 0, 1-3, 9-12 kk
 - Tehosteannokset eivät kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan

Kansalliseen rokotusohjelmaan oikeutetut saavat maksuttoman rokotteen siltä hyvinvointialueelta, jolla rokotusohjelman alue sijaitsee

Tarkista ajantasaiset riskialueet täältä:

- [TBE-rokote eli "punkkirokote"](#)
- [Puutiaisaivotulehduksen esiintyvyys ja rokotussuosituks](#)

Omakustanteiset TBE-rokotteet 1/2

- Henkilöt maksavat rokotukset itse, jos he asuvat muualla kuin rokotusohjelmaan kuuluvilla alueilla
- Tietyissä tilanteissa työnantaja huolehtii rokotussuojasta
- Vapaa-ajan matkailuun liittyvät rokotukset matkailija maksaa itse
 - Puutiaisaivotulehdusta esiintyy mm. Ruotsin rannikolla, Baltiassa sekä Keski-Euroopassa
 - Matkailijan rokotussuositukset: [Matkailijan terveysopas \(Duodecim\)](#)

Tarkista ajantasaiset riskialueet täältä:

- [Karttaesitys puutiaisaivotulehduksen esiintyvyydestä ja rokotussuosituksista paikkakunnittain](#)
- [Puutiaisaivotulehduksen esiintyvyys ja rokotussuositukset](#)

Omakustanteiset TBE-rokotteet 2/2

THL suosittelee omakustanteista TBE-rokotusta henkilöille, jotka oleskelevat alueilla, joissa tartuntariski on kohonnut

	Kriteerit ilmaantuvuuden mukaan	Ketkä
Rokotussuositus (omakustanteinen)	>15 tapausta /100 000 asukasta /5v seurantajakso ei täytä kansallisen rokotusohjelman kriteerejä	Alueella pidempiaikaisesti oleskelevat
	5-15 tapausta /100 000 asukasta /5v seurantajakso - alueella on esiintynyt tapauksia 2 peräkkäisenä vuonna tai vähintään 2 tapausta yhtenä vuonna - tilannekohtainen arvio alueellisen tarkastelun pohjana	Luonnossa ja viheralueilla oleskelevat asukkaat ja mökkiläisille sekä alueella paljon ulkoilevat henkilöt
	<5 tapausta /100 000 asukasta /5v seurantajakso	Aluekohtaisen harkinnan mukaan viheralueilla oleskeleville asukkaille ja mökkiläisille sekä alueella paljon ulkoileville henkilöille
	<1 tapaus /100 000 asukasta /5v seurantajakso	THL ei suosittele rokotusta. Riski on hyvin pieni, eikä rokottaminen kannata ottaen huomioon siitä saatava vähäinen hyöty ja mahdolliset harvinaiset haittavaikutukset

TBE-rokotevalmisteet

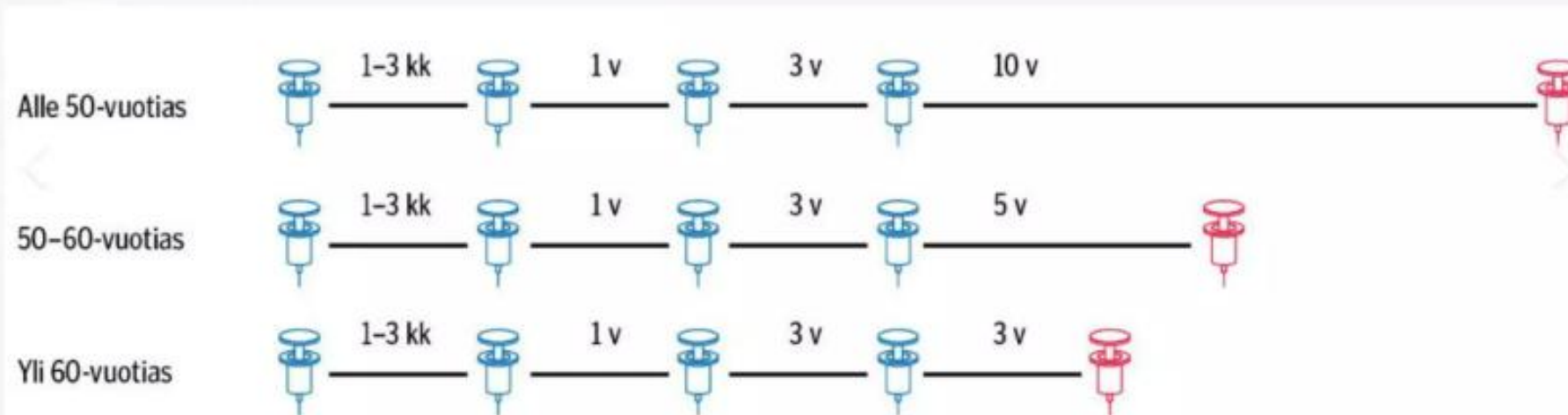
- Suomessa käytössä olevat rokotevalmisteet:
 - Encepur lapset rokote 1-11-vuotiaille
 - TicoVac Junior -rokote 1-15-vuotiaille
 - Encepur –rokote 12 vuotta täyttäneille
 - TicoVac –rokote 16 vuotta täyttäneille
- Rokotevalmiste valitaan rokotettavan iän mukaan
- Aloitettua rokotussarjaa voidaan tarvittaessa jatkaa myös toisella TBE-rokotevalmisteella

Tehosteannokset

- Jos altistumisriski jatkuu, on tärkeää ottaa myös tehosteannokset
- Tehosteannokset eivät kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan

Tehosteannosten aikataulu riippuu iästä

Lääkärilehti 32/2019

Lisätietoa puutiaisaivotulehduksesta ja rokotuksista

- [TBE-rokote eli "punkkirokote"](#)
- [Usein kysyttyä TBE-rokotteesta eli "punkkirokotteesta"](#)
- [Rokotusohjelman ulkopuoliset TBE-rokotukset](#)
- [Puutiaisaivotulehdus](#)
- [Usein kysyttyä puutiaisaivotulehduksesta](#)
- [Puutiaisaivotulehduksen esiintyvyys Suomessa](#)
- [Puutiaisaivokuumerokotustyöryhmän raportti 2013: Pitäisikö TBE-rokotusohjelmaa laajentaa?](#)
- [TBE-kartta](#)